

TIDEVARVET

den 25 Oktober 1930 innehåller:

"Även du min! Brutus"
Ledande artikel.

■ **Mia Leche-Löfgrens** bok om
Ellen Key
anmärkt av **Elin Wägner**

Barn utlämnas åt godtycket
Utlåtanden av barnavårdsintresserade.

Alfhild Tamm
Ett sexualproblem
av **Ada Nilsson**

Svarte Ulysses och Blodröda Mary
Två negerböcker av
Elisabeth Krey-Lange

Habima
Den judiska teatern av J. F.

Livets mening
En föreläsning av **Alfred Adler** refererad av
Elisabeth Adler-Gottowt

Vad har hänt?

När Finlands förre president professor Ståhlberg och hans tur bortrövades i automobil förre veckan, avsvor sig Lapporörelsen ansvaret för vad som skett. Men denna händelse blev droppen som rågade måttet av förargelse över de övergrepp av likadant slag, som Lappomannen i otaliga fall gjort sig skyldiga till.

Finland tycktes vakna upp. Lappolledningen fick order att utlämna två särskilda män, som deltagit i en enlevering, men föredrog att sammankalla alla, som varit delaktiga i skjutningarna i somras och i höst. Och så utropades samma företeelse, som efter förstorandet av kommunisttryckeriet i Vasa, att gärningsman instade sig massivt — cirka 400 personer från landets olika delar. Åten stämningen är mindre segervis. Lappodagen nr. två har vissa kvieter med en uomedlag — och så avsvakt man riksdagens sammanträdande, som äger rum, denna vecka.

I jectoslovakiet har hunnit så långt på sin självständighets bana, att det skafat sig örlogstotta, bestående av en kanonad. Sjösatt på Donau, inlandsstatens närmaste vatten. Uppkallad efter den fredsvanlige president Masaryk. Ett oidsenligt framsteg!

I Köpenhamn har bildats den förning och en motförning, den förta av bedragna hustrur, den senare av bedragna män. Förningarnas verksamhet går ut på spioneri på den motsatta parten, och har uppkallat skämttecknare och notisskribenter till förtjusna kvickheter. Här äro kvickheter dåligt på sin plats. Bakom detta låt vara groteska men förtvåda tidens tecken, ligger dock det djupa och ofrånkomliga kravet på trohet och bibehållt människovärde. Och bakom detta kanske återigen behovet av uppfostran till trohet. Att det ohjälpligaste av alla ovärdiga medel, spioneriet, tillgripits minskar i sak inte allvärt i detta.

Om Ellen Key

ELLEN KEY föreläser på Arbetarinstitutet Efter en målning av Hans Pauli

Det var Ellen Keys mening att skriva sina memoarer. Så vitt jag minns hade hon redan lovat dem åt Idun.

Men Idun fick endast några brottstycken, närmast i form av snyftande minnesrunor över bortgångna anhöriga eller vänner från barndomsdren. Den stora boken om fadern, Emil Key, skulle göras först. Den flyter ju också över på hennes egen barndom och ungdom, och är därför värdefull, men den hinner icke till den märkligaste tiden av hennes liv. Under sina sista levnadsår på Strand sylvastade hon med andra delen av Allsegraren, och den måste ju ta många år, när hon i den skulle smälta in alla erfarenheter, alla fakta, all klagan, alla tecken och under som inrapporterades till henne från hennes andes barn i hela världen. Så blev det för sent med självbiografien, men det är liksom följdriktigt och naturligt att hon aldrig hann med att teckna sitt eget liv och att den uppgiften överlämnades åt andra. Hennes personlighet är ju mer än andras utströdd i världen, reflekterad i oräkneliga människors liv och föreställningsvärld.

Emellertid — som Ellen Keys biograf, fru Mia Leche-Löfgren, anmärker — är det ofrånkomligt att den skara, som kan bära det levande vittnesbördet om hennes personlighet, tunnats av mer och mer, och att hennes minne bör fångas i skrift för framtidens räkning, innan det är för sent. Ellen Key hade utret i ganska

Forts. å sid. 4.

måste här vara att motarbete onanis" (kurs. av undertecknad) och längre fram i kapitlet varnas visserligen för skräckmålningar av onanins följder, "som äro svåra nog, även om man nämner dem utan någon överdrift, då onanins utövande verkar förläppande på karaktären, framkallar nervositet och skygghet och i svårare fall kan leda till funktionella rubbningar inom det sexuella livet".

Även om författaren uträga står kvar på en gången tids uppfattning om onanins centrala betydelse i sexualupfostran, så märker man dock ett försök hos honom att fara varligt fram vid behandlingen. I en hel del populära skrifter och föredrag möter man däremot enbart skräckinjagande skildringar av "ungdomsyanens" följder i i sena ålderdomen. Man kan därför väl förstå föräldrars och uppfostrares bekymmer, när de ställas inför problemet.

Dr. Tamm bör ingalunda till dem, som nöja sig med ett överläggt avhånande av en gången tids uppfattning. Man måste, säger hon, framför allt söka utforska onanins innebörd, som är olika icke blott vid olika åldersperioder utan även från fall till fall, särskilt med hänsyn till befintliga skuldanslor och till de fantasier, som åtfölja eller ersätta den onanistiska akten.

Vid sitt ingripande måste man vidare följa den gamla regeln, att framför allt icke skada. Det huvudsåda bestraffandet kan åstadkomma stor skada, men det kan även ett sochalarande av den enskilde individens inställning till sexualproblemet och till de livets krafter, som man aldrig saklöst kan undertrycka men väl leda.

Ett tack till dr. Tamm för att hon med osparad möda gripit sig vägröjarens arbete an och må alla föräldrar och uppfostrare ansluta sig till följande att låta sig vägledas av hennes på erfarenhet och insikt rika samt förtärligt skrivna bok.

Ada Nilsson

Ett viktigt sexualproblem

belyst av doktor Alfhild Tamm

UPPFOSTRARE OCH LÄKARE har dr Alfhild Tamm tillägnat sin studie över den ungdoms- och barnföreteelse, som vi nämna med det ur Bibeln hämtade men vilseledande namnet onani. Ett verkligt tomrum har därmed fyllts inom den medicinsk-pedagogiska litteraturen och alla som på något sätt äro intresserade av eller i sin gärning ställas inför ungdomens sexualproblem har här ett tillgån till en uttömmande och vederhäftig behandling av det besvärliga ämnet.

Dr. Tamm ställer fram frågan i psykoanalytisk belysning, men detta bör ej avskräcka någon, ty först sett mot en bakgrund av barnets sexual-

itet på det hela taget blir den nya tidens uppfattning och behandling av företeelsen begriplig. Även om flyddat tiders läkare i enstaka fall, — dr. Tamm framhåller t. ex. Prof. Seved Ribbing, Lund — företrätt en uppfattning om onanis, som från sin tid var både vidsynt och fri från förutfattade meningar, så måste man erkänna, att det först var den psykoanalytiska forskningen, som på allvar tog till med problemet och fördjupade vår uppfattning om självtillfredsställelsens natur samt utstälade de nya vägar, som uppfostrarna ha att följa.

Hur är den av ålder gängse uppfattningen? Jag skulle som ett bely-

sande exempel vilja peka på en ännu i bruk varande lärobok för folkskoleutbildningen, nämligen Folkskolepedagogik av Lektor Alf Hilding. Sista upplagan utgafven 1923, så den är ju icke alldeles lastgammal. Dess andra kapitel handlar om *Skolhygien och skolhusets utrustning*, där är även som avslutning en liten avdelning, som heter undervisning i hälsolära. Man återfinner där följande uttalande: "Ett särskilt ömtåligt kapitel vid undervisning i hälsolära är det, som handlar om den sexuella hygien. Nuvarande kursplaner giva inga anvisningar, på denna punkt, men frågan är alldeles för viktig för att helt lämnas åsido. Skolans första uppgift

Till årets slut
för 1 krona

SLOTTSTHÉ

(det finbladiga théet)

ÄR PRODUCERAT I DE TROPISKA HÖGLÄNDERNA OCH SAMMANSATT AV DE YNGSTA OCH SPADASTE SKOTTEN Å THEBUSKEN.

konsum

gröna bilar med goda bullar

Prenumerera i dag!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTE: Elin Wägner, Elisabeth Tamm, Ada Nilsson, Honorina Hermelin.

REDAKTÖR: Carin Hermelin. ANSVARIG UTGIVARE: Åsa Nilsson.

Utkommet varje helgfri lördag. Stussplan 1-3, 2r., Stockholm.

Tandläkare

Tandläkare Folke Jacobsson

(Medl. av Sblms tandf. fören.) Söresten 10 (öbän. av Homlegårdsg.) Motalen, enl. översenk. pr. tel. O. 503. 4 tr. (bilis)

Tandläkare T. Lagerholms

Tandklinik Drottningg. 90 (vid Klarabergsg.) Högmöden utrustning. Röntgen. Skilda behandlingsrum. Endast legitimerade tandläkare. BILLIG TANDVÅRD. Öppet 9-7,örd. 9-4. Tel. 448.

ADVOKATER

Ledamödar av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh. Eva Andén. Ledam. av Sveriges Advokatsamfund. Hertskelegatan 11. Tel. 7575-7576. Ed. Kn. Vasagatan. STOCKHOLM. SPECIALTJÄN: Familje- och arvsk. Rättshjälper och testamenter, förvaltningsuppdrag, Även skriftliga förklaringar.

Frälsningsarméns

Alkoholisthem Kurön (Åtnjuter statsbidrag) Tolv timmars ångbåtare från Sjölin Prospekt och övriga handlingar vinlas till Södra Skötkröteraren, Östermalmsgatan 24 Stockholm.

Gymnastikkräkter

av trikå till alla åldrar, av tyg på beställning. Stort lager av N. F. K. livstycket för barn och vuxna. Promenadskölen bredare o. smalar med och utan klack, finnes och beställas i Anna Ahlströms Manufaktur och Sybehörsaffär Götgatan 95. Tel. Sö. 31 184.

Så ledigt skall tårna ligga i skon.

Olga Eim Dahl

Modemagasin Kungsgatan 53. Tel. 10851 STOCKHOLM.

Alma Axelssons

Förlossningshem, Linnégatan 10, mottager inackord, även för längre tid. Tryggt o. ogen. vårdsk. Tel. 77824

Den 25 okt. 1930.

Även du min Brutus

Norska stortingets sammansättning: före efter valet valet

Höire o. Frisindade venstre 31 45 Bondepartiet 25 27 Venstre 30 31 Radikale folkepartiet 2 1 Arbeiderpartiet 59 46 Kommunisterne 3 0

Även Norge har valt i reaktionsens tecken. Det föregående valets stora framgång för Arbetarpartiet fick ett bakslag. Den arbetarregerring som då utträdde och som på grund av kapitalflykten måste avgå efter ett par veckor, fick lämna regeringsansvaret till Hr. Mowinckel. Kapitelets representanter synas också ha allt skäl att vara nöjda med hans regering. Hr. Mowinckel har fört de konservativa till seger och endast behållit ett par mandat av vinsten för sitt eget parti. Venstre var en gång ett radikalt parti, låt vara nationalistiskt betonat, men när det gällde att upplösa den på orättfärdiga villkor grundade unionen med Sverige var nationalisterna radikala. Och om Venstre skall behålla en framseingsvinnig linje fordras det en levande utveckling, som håller fast vid målet och går de vägar, som leda till målet. Men det är ingen artighet mot Venstre när Tidens Tegn skriver, att det har ingen avgörande betydelse, här fördelningen mellan de borgerliga partierna gestaltar sig, huvudsaken är att arbetarpartiet lidit ett avgörande nederlag. Ordet "borgerligt" har blivit en modern politisk beteckning. Det skall betyda ett monopol på fosterlandskärlek och religion, men vare därmed hur som helst, det är egentligen en fackförening för klasspolitiken. Man säger att socialdemokraterna bedriva klasspolitik, men politiken blir inte klasspolitisk förrän två eller flera block inrättas sig därpå. Där måste finnas en motpart, som bedriver samma taktik för att förändra det hela.

"Stem Rusland ned, stem Norge op!" skrev den norska högerpressen före valet. Samma oanständiga sätt som här i Sverige! Man inblandar en främmande makt för att skrämna väljarskara. Och efter valet läser man, att det stora flertalet övar en lättändas sjukt i glädje över valresultatet. Det vore kanske klokast att dra en kort suck av lättand. Det ena valet blir förberedelsen till det andra. Vem vet, hur utgången då blir! Det är hoppas, att Arbetarpartiet använder tiden icke endast till agitation utan även till en vidlygt utveckling, ansvarsfull och med jämnlit. — Och vi hoppas att vid nästa val — i Norge 1933 och i Sverige 1932 — norska och svenska kvinnor må gemensamt ha arbetat sig fram ett stycke värd på förverkligandet av sin medborgar rätt. Två högerkvinnor kosma visserligen in i Stortinget denna gång, men som vanligt genom misstag. Högers framgång gjorde att de blevo valda på sina osäkra platser. Det är angelänt för dem att vara två. Men egentligen likgiltigt. Ty en högerkvinna får genom sin grundskickning den behagliga uppgiften att följa männen. Må de radikala kvinnorna samlas.

Men att vara höger i Norge är nog ändå inte fullt så konservativt som att vara höger i Sverige.

LIVETS MENING

En föredrag av Alfred Adler

vid individualpsykologiska konferensen i Berlin refererat av ELISABETH ADLER GOTTOWT

Vi ha alla ställt vårt arbete i livets tjänst. Vi bejaka mänsklighetens beständande, tro på dess utveckling. Därför betrakta vi det som önskvärdt, att människorna vakna till fullt medvetande om sig själva, till medvetande om drivkraften till sina handlingar och målet för sina strävanden. För mig är mänskligheten en enhet, och i mänskligens historia har jag funnit att blott det är av varaktighet som gagnar denna, att blott det blir bestående som tjänar det allmänna. Det är som om livet toge ställning gentemot alla små egoistiska strävanden, som om det avskedade och utstötte de gagnlösa livsformerna. De kastas bort som tomma agnar. »Bort med Er! Ni höra inte hit! Ni ha förelagt livet, ej förstätt dess mening!»

Daremot se vi, att det som införas med det allmänna, blir av bestånd. Det, som bidraget till det gemensamma, blir odödligt. Kvinnorna föda barn och lämna härigenom ett enkelt och naturligt bidrag till mänsklighetens bestånd och nya möjliggöring till dess utveckling och fulländning. I dessa barns vård och fostran bidraga de åter till det allmänna bästa. Därför har också namnet smoderas sin särskilda kling och modrarna sin särskilda ställning genom alla tider. Men allt allmännyttigt arbete åstadkommer något liknande. Det skapar, det främjar, det bygger upp. Det gör livet mångfaldigare, rikare, fullkomligare. Det vill inte förstora, det vill fullborda.

Barnet födes som en produkt av livet. Men det dröjer icke länge förrän livet kommer och ställer sina fordringar. Det vill ha genömsyn. För den lilla människan vuxit upp under god kroppslig och själslig vård i omsorg och kärlek, så är den också gärna redo att ge sina små bidrag. Barnet besvarar föräldrarnas kärlek med sitt barnsliga förtroende och sin genietek. Samhörighetskänslan har väknat. Det är detta förtroende till livet som det gäller att understöda, denna samhörighetskänsla det gäller att främja. Den som mistat detta, står kraftlös i livets strid och svarslös inför livets frågor, ty det är livsmot och samhörighetskänsla som begäres av oss. Det är dessa problem som ställas upp för oss om och om igen hela livet igenom.

Genom våra sinnen ställ vi i förbindelse med varandra. Vi kunna se, höra och beröra varandra. Vi äro väl utrustade till att tjäna och främja varandra, lika väl utrustade till att geiv som till att taga. Därför har livet rätt i sin fordran av varje personlighets enskilda bidrag till det allmänna bästa.

Barnet födes varken ot eller gott. Vi böra ej tillskriva ärtförligheten mer inflytande än den har i synnerhet ej på det som kallas moralens område. Men organen kunna vara undermåliga, sociala och andra förhållanden så oegynnsamma att barnet aldrig kan fatta något förtroende till sin omgivning. Det betvivlar sin egen kraft att kunna taga upp kampen med en fiendtlig omvärld. Det står skyggt och modlöst inför livet. A andra sidan kan barnet av föräldrar och omgivning bli så omkeltat och bögskämt att det genast från första stund blir inpressat i egocentriskhetens tränghet.

Fredens Ros

Efter Yeats.

Om Sankt Mikael sist i den svåra strid, där han förde Guds kohort, fick se dig drömma ljus och blid — han glömde sin skara bort!

Han glömde Herrens hårda fejd och droge snabbt datad att kröna ditt huvud i vårdring nejd med en stjärnekrans från Guds stödd...

Och när folken såg, hur han bugade sig, och hur stjärnorna höjde ditt pris — dekomme alla till den stig, som leder till paradiset!

Och Herren själv skulle sluta fred och ända sin örlig brätt och stiga gläd från sin himmel ned och säga: Sv, allt är gött!

KARE SKREDSVIK.

Det blir som troller, sig själv nog, alltid fordrande och pockande. Ej heller dessa barn finna någon anledning till det allmänna. De förlit sociala.

Man säger att vissa barn födas till förbrytare, att det finns en förbrytaretyp. Men saken är den, att det särskilt fula barnet ofta står så undanträngt i livet, att det ej kan reagera mot sin omgivning med annat än hat. Det finns också en utpräglat skön förbrytaretyp. Det avgärdade barnet, som ej kan leva utan att bli uppmärksammas, som till varje pris, det måste stå över mängden. Ty vi äro alla födda med en vis förmåelse av att vara skapade till Guds avbild, med maktökanslan att kunna bli lika Gud. Denna kraft kan bli drivande och föra människan mot de högsta målen. Men de som på ena eller andra visad vi äro födda med en vis förmåelse av att vara skapade till Guds avbild, med maktökanslan att kunna bli lika Gud. Denna kraft kan bli drivande och föra människan mot de högsta målen. Men de som på ena eller andra visad vi äro födda med en vis förmåelse av att vara skapade till Guds avbild, med maktökanslan att kunna bli lika Gud. Denna kraft kan bli drivande och föra människan mot de högsta målen.

Offentligt opinionsmöte

med anledning av 1928 års Lönekommittés betänkande äger rum fredagen den 31 oktober 1930 kl 8 e. m., i Konserthusets stora sal.

Talare: Rektor Anna Sörensen, Lektor Ernst Wigfors Advokat Georg Sjönerstedt, Yrkesinspektis Kerstin Hesselgren

Inteådsavgift 35 öre.

DE KVINNIGA KÄRSAMMANSLUTNINGARNAS CENTRALRÅD

- representerande följande föreningar: Akademiskt bildade kvinnors förening, Kvinnliga konforistföreningen i Stockholm, Kvinnliga postföreningen, Kvinnliga telefonistmännoföreningarnas Centralförening, Sveriges folkskollärarinneförbund, Statsbanornas kvinnliga tjänstemannaförening, Sveriges slöjdlärarinneförening, Kvinnliga läkare klubb, Kvinnliga tandläkareklubb, Föreningen kvinnor i statens tjänst, Kvinnliga telegrafisternas förening, Telegrafverkets kvinnliga kontorspersonals förening, Föreningen G. C. I., Svenska skoleksklärarinornas förening, Stockholms småskoleförbund, Stockholms stads kvinnliga tjänstemans förbund, Sveriges flick- och småskolors lärarinneförbund, Föreningen Ekonomiföreståndarinnor vid skolor anstalter

Ar 1923 antog riksdagen den s. k. behörighetslagen, vars § 1 lyder: I fråga om behörighet att inneha statsjänst skall, med de undantag i denna lag angivna, kvinna vara likställd med man. Ar 1925 trädde behörighetslagen i kraft genom riksdagens beslut i samband med ordnandet av kvinnliga befattningshavares avönings- och pensionsförhållanden. Ar 1930 slöger 1928 års lönekommitté i sitt betänkande: "Behörighetslagens ikraftträdande ansågs icke böra medföra lika lön för manliga och kvinnliga befattningshavare inom den egentliga statsförvaltning och kan lika lön göras det för underivningsväsendet. Ha myndigheterna Juridiskt rätt att tolka behörighetslagen så, som kommittén synes förutlåta, att de göra? Vilja kvinnorna finna sig i att på detta sätt berövas sin lagliga rätt?"

KRING DE NORSKA VALEN

Kvinnens Vælgerforening i Oslo stillet for år tilbake egen liste vid Oslovalget. Ved valg efter valg har vælgerforeningen kunnet arrangere, mitt i striden, gjerne nå partiagitationens bølger gik høiest, et stort åpent møte, hvor fremtredende kvinner fra hvert parti talte om sine respektive partiers retningslinjer og programmer. Det handte at møterne blev stormende, men værre enn at ja, vi elsker blev sunget i salen, mens komministrene tog ut og sang Internationalen på sin vis nedover trappene blev det aldrig.

Der var noe fritt og uavhengigt, renslig og retskaffent ved disse møter.

Men den var for god for de norske kvinner, den geniale tanke å få de ledende partiers kvinner til innen sine partier å representere et meglig radikalt kvinneparti, usynlig, men sterkt, gløende tvers igjennom partimurene. Den "Enhetsfronten" var for streng, for ny, for stor. Kvinnerne finner trællevet bak partimurene bedre. — Og så lenge et slikt kvinneparti allikevel ikke blir en sterk og sannferdig og tydelig realitet, er kanskje den åpne partistrid, trods all dens vederstyggelige løgn, bedre.

Oslo kvinneparti, som ved kommunevalget høsten 1928 kjempet sin indre og ytre kamp mot partiryggen har git op, og stiller ikke liste i år ved Stortingsvalget. Kvinnens vælgerforenings formand ledet fredag før valget et lite møte av "misforholdene" damer av Oslo kvinneparti. Der blev følt mangt et allvarsord om situasjonens uholdbarhet, og den lille flok lot bøsken gå runnt, og besluttet å innrykke avtisesementen i et par av hovedstadsviserne med opfordring til alle som ikke vil akseptere partivæsenet i dets nuværende form til som en liten demonstrasjon å stemme med blanke sedler. En tenker på kvinnerne utover landet: de gamle socialdemokratiske kvinner, de konsekvente freds- og frihandelskvinner, avholds-

sakens kvinner — på sett og vis enkeltkarakterer, som kan ta stammpost for mer enn en ukla liberalisme. — For der må vel finnes noen i live blandt dem. Vi kan bare ikke nå dem, ikke samles. De folk har ingen organisasjon, ingen presse, intet samlingssted! Så kommer isolasjonen, møtløsheten. Den "sociale fantasi" stråler ikke lenger i sindene, "møtet til store forvandlinger" forsvinner med håpet om å kunne arbeide for praktiske reformer. De gamle gode går treit eller lar sig forvirre — men spillet holdes vedlike ved et altid nytt, friskt interesseljeskap mellom "mannen bak generalstabsbordet" og altid ny ungdom, som vil op og med, som vil virke — gjerne som sekretærer i fascistiske tædrelandslag. Kampen forner sig. Denne ufri ungdom springer op på tælerstoler til høire og til ytterste venstre, for der er det også bruk for dem. Utentfor står bare den ungdom, som i en viss forstand "har erkjent opprørsidealene som tomme".

Det norske storting vedtog 21 mars 1930 en ny valglov hvorved listeformid (valkatteller) er innført. I fjor høst unner striden om dette forslag kom der bud hit fra Sverige gjennom en artikel av Elisabeth Tamm (innført i Norges kvinner) — en advaelsklar, ren og tydelig: "Man hånvars til Sverige for ått bevisa fördelen av listeförbund och eftersom det är fullständigt felaktigt att kvinnor här blivit valda på grund av valkattellens inverkan ansåg jag spørsmålet borde ta gasa upp. — Som det nu är blir det blott en snara och ett kompromissande med övertygelsen — om där finns någon". — Rene händer, rakt frem, en röst i örkenen.

Frontlinjen, som delar folket i to leire, de konservative och de revolutionäre, är trukket starkere och dyper. Ellers innenfor de borgerlige partier: kjøp- og salg-politikken i full form. I det store opprop til arbeiderklassen i Norge fra Det norske arbeiderparti og den Faglige laudsorganisasjon heter det i punkt 6: "I fremtiden vil derfor arbeiderklassen være stillet overfor en fast blokk av de reaksjonäre borgerlige partier." Det er gåt en god del usmakelig trosspølselikk forud for ingløse av listeförbund mellom "borgerlige partier" i tolv av landets 29 valgkredser ved 1930 års Stortingsvalg.

Men linjerne tydeliggjøres: Kampen om jorden er stridens kjerne. Slaget skal vel en gang stå mellom grunneierpartiet og et uklart sosialiseringsparti: de ejendomsløse, her som overalt i verden.

Og avrustningstanken er for alvor kastet inn i det politiske spillet. Det er skjedd fullt og helt ved dette valg: Den finnes sammen med sosialiseringsbennerne. Arbeiderpartiets kamprop lyder: "Nad med den forbyrterke borgerlige militærpolitik". Og Høire svarer med artikler under den skræmrende overskrift: "Russisk giftgas."

Men tilbake til dagens valgkøts og partiernas løfter og programmer. Når alt er ufri egoisters verk, ukla menneskers blinne stræv og slid da er vel de allikevel sannest i sin sociale stræven, de som er brennt av fortvælsen under den sociale nød. — Arbeiderpartiets hovedposter får kommende stortingsperioder gjælder: 1.

Full avvæpning, oppløsning av de hvite gardar. 2. En effektiv gjældsregulering for vanskeligstilte kommuner og til letelse for småbrukere, fiskere og arbeidere. Videre følgende litt holdøse, men ikke mindre tragiske og gripende post, ut i luften: "sikring av arbeiderungdommens arbeids-, lønn- og levevilkår."

Det Radikale folkepartis (Johan Castbergs gamle parti) program er uklart og svakt. Her nevnes ikke lenger en grunnskylsreform, men værdstigningsskat, bygget på periodiske takster. Økede lånemidler til nydyrking. Dette og opretholdelse av de nuværende arbeidsbudgetter skulle da holde arbeidsløsheten i schack.

Samtlig partier har ikke bare fått øie på jordspørsmålet, men også på fiskerianerens tarv. Og tusener av kvinner langs vor lange kyst er vel oppmerksomme her. Men det er ikke lett for utrenete, uøvete kvinnehjerner overfor politikens mysterier å vite hvor man skal gå hen.

Ja kvinnerne skalles og valtes med det, de skræmmes og forvirres. Men stort sett går vel de til høire som "naturubundet" nå gå til høire, og de til venstre som likeså naturubundet nå gå til venstre. Høire vil i post to på programmet arbeide "for menns og kvinners likestilling, rettslig og økonomisk". Men det var i Høires formanskaps-sommer 1928 i Oslo, at høirepartiet og arbeiderpartiet i samarbeide fikk vedat den kommunale be-

Upprörande lagbestämmers ödesdigra konsekvenser.

"Här måste med det snaraste komma till stånd en radikal ändring. Den absurda bestämmelsen har redan orsakat tillräckligt mycket ont", förklarar allmänt bland barnavårdsintresserade, hos vilka de i Tidevarvets förra nummer framförda synpunkterna beträffande den nu på allvar av barnavårdsmyndigheterna ingångsatta aktionen mot styvfröederna vunnit stark resonans.

"Vi som dagligdags ha åt brottas med de genom den otillfredsställande lagen uppkomna svårigheterna kunna inte längre ge oss till tåls.

För att få närmare klargjord vad det är som sker och vållar så stor oro inom barnavårdsfagret har Tidevarvet företagit en rundfråg bland fattig- och barnavårdsaktiva angående deras personliga uppfattning och erfarenheter. Redan denna brokiga exemplarhandling, som de ihopbragt, är tillräckligt upprörande vittnesbörd om ett skandalöst missgrepp i en annars förnämlig och ytterligt betydelsefull lag till skydd för ett värmäst nytt Sverige.

Återbäringshotet orsakar ett kvarblivande av många stockholmsäktenskap.

— Jag anser det lika osympatiskt — säger barnavårdsstyfver sin *Sigrid Lundin* — att styvfröederna kräves när vuxna barn tvingas till underhållsskyldighet för sina äldriga föräldrar i det inte är tillräckligt ekonomiskt välutvecklade för detta. Det finns tusentals styvfräder i det här landet, som utan att tveka sörja för sina hustrus barn som för sina egna och det är ju inte annat än att vara glad över, men så snart detta göres till ett tvång så sättes barnet i fara. I alla händelser skall den naturlige fadern krävas först och inte som nu styvfräden för att denna sedan i sin tur skall gå löst på barnafadern.

Det torde vara säkert att många av de stockholmsäktenskap, som nu förefinns, med tre, fyra barn, av vilka ett kanske hör till en annan far, inte legaliserats av just den anledningen att då genast blir styvfadern den som får betala fiolerna. Hängde inte detta hot över dem skulle säkerligen åtskilliga av dessa förbindelser bli legitima.

Vad sägs om detta? Barnet till en ensamställd mor har under en del år varit utackorderad i en bondfamilj. Efter sin hustrus död anställer bonden barnets mor som hushållerska för att efter några år gifta sig med henne och iklädd sig utan vidare faders skyldigheter mot barnet. Efter ännu några år blir han emellertid krävd även för hustrus andra barn, som han visserligen visste om men som makarna funnit bäst att låta vara kvar i det fosterhem, där det varit under alla sina ått år. Kravet avser hela den tid bondens andra äktenskap varat och går löst på flera hundra kronor, varför han bestämt förklarar att några kontanter lägger han inte ut, då får barnet i stället ta hem. "Hade jag vetat om detta skulle jag inte ha gift mig med modern."

Man förstår hans indignation över det bakvända i systemet, när man tar med i betraktan att om paret bott samman utan att legalisera förbindelsen, då hade inte endast mannen alljämt uppburet ersättning för sitt fosterbarn utan det hade aldrig blivit tal

om det andra barnet. Men så snart han gitt sig med modern inte endast förordade han fosterlösen utan tvingades att betala för ett enda honom alldeles ovidkommande barn såväl för år som gätt som allt framgent.

Ett andra fall åskådliggör risken med den nuvarande hemortsrättsformen.

En mor kom från en Värmlandssocken som obemärkt till Stockholm. Som barnafader uppgav hon en vis man, som det emellertid var omöjligt att finna, var för barnet under flera år stod som iaderlös i kyrkböckerna, tills jag av en tillfälligt återlämnad hans namn i en brottmälsnotis. Vid ett med honom föranställt förhör framgick det dock att han omöjligt kunde vara far till barnet. När där för lönen till fosterföräldrarna en vacker dag uteblev följde jag mig föranlåten att ta itu med härdhansknarna med modern. Jag tyckte inte att hon skulle slippa undan när hon sökt föra myndigheterna bakom ljuset på detta sätt.

Kravet riktades mot hemortskommunen i Värmland, som vidarebefordrade det till en kommun i Gävleborgs län, varefter kvinnan haft sin utkomst under de senare åren. Här befanns det att hon gitt sig och i och med detta fått hemortsrätt i en smålandskommun. Denna, som inte hyste någon intresse för barnet, skyndade sig genast att tillförsäkra sig ett billigare fosterhem i sitt distrikt och skrev utan vidare till fosterföräldrarna här i Stockholm att den och den dagen komnade de för att hämta barnet. Fosterföräldrarna — en präktig, barnlös arbetarfamilj — blevo förvånade och menade att de skulle försöka avvara ersättningen endast de fång behålla barnet.

Jag satte mig genast i förbindelse med smålandskommunen och framhöll för den att endast man därifrån ville söka underhandla med detta fosterhem, där barnet hade det bra och redan rotat sig, så skulle det säkert gå att nedbringa fosterlönen till den samma summa, som det nya hemmet begärt. Det skilde ju endast på fem kronor i månaden. Till all lyck gick det att få saken ordnad på detta sätt, vilket däremot inte torde ha blivit fellet med det andra äldre barn, som det konstaterades att modern hade utackorderat i ett värmlandshem. Hade inte vi från Stockholm kunnat i någon mån rätta till galenskapen så hade således ett tiotrigt och ett tredrigt barn hämtats från skilda hem för att placeras in i en dem helt främmande miljö, där de varit alltt annat än välkomna.

Fru Lundin ser i barnpensjonen en utväg ur detta trassel. Och kan inte medel till en sådan utvinna på annat

MÄNNISKORNA och SYSTEMEN

Honorine Hermelin

Styrteck ur Tidevarvet
No 34, 36 och 39 1930

kan rekvireras på Tidevarvets Expedition, Slussplan 1—3, Stockholm.
Pris 75 öre.

Siffror

att minnas

2,75 är priset per kvartal för den nya veckotidningen Fönstret. Prenumeration kan verkställas vid rikets alla postanstalter. För månad kostar tidningen 1 kr.

51718 är numret på Fönstrets adress postgärdepostkontoret.

775 eller 775 är telefonnumren till Fönstret. Stockholms och försörbbon prenumerera bekvämt genom att ringa till något av dessa nummer.

25 öre är fösummerpriset på Fönstret. Tidningen tillhandas hålles genom Pressbyrån och dess kommissionärer.

Fönstret
Redaktionschef: svarig utgivare: Bernhard Gren.
Redaktionskommitté: Hugo Lindberg, Alma Sundquist, Jousa Tillgren och Una Ahren.

Svarte Ulysses och Blodröda Mary

När jag frågade collegebildade Miss Jones från Filadelfia, om den väg av svart litteratur, som de alla senaste åren går över Amerika, intet betydde en stor förändring av de svartas ställning, tänkte hon efter en stund, men sade sedan: — Nej, det är bara en litterär företeelse. Det kommer att gå förbi som så många andra medoflugor.

Och hon började berätta om svarta Sally, sitt hembiträde. Sally är, sade hon, naturbarn och konstnärstemperament, omväxlande med första klass husjungfru och stor slarva. Därefter berättar hon viskande, med skälvald stämma, om de där, som "passera", som termen lyder. Från negerstadsdelen Harlem i New-York, där över 250.000 svarta bo och

linga vita, går en hemlig folkvandring över till det vita New York. Bara en svart har tillräckligt blek färg "passera" han för vit, och sen kan han säga med en viss nonchalans i tonen: "Min mor var spanjorska." Det är inte länge sen denna trafik upptäcktes. Vid senaste folkräkningen fattades helt enkelt en kvarts miljon medborgare i New York, utan att man kunde finna spår av att de avgått med ludd. En företagsam journalist fick lust att sätta saken i sömmarna. Då upptäckte han, att en mängfald nya medborgare dykt upp i New York de senaste åren utan att någon visste, var de kommo ifrån. Svaret fylldes i av sig självt och lydde: Harlem, de svartas parad.

sätt så ifrågasätter hon om inte arvskattefonden skulle lämpligen kunna tas i anspråk.

För fattiga 75 kronors skull vedervägas ett helt hems lycka.

En barnvårdsinspektör anför följande i dagarna inträffade fall:

Fosterförelidarna till en snart sextonårig gosse önska adoptera honom. De ha haft honom hos sig sedan han var bara två år och äro så fascinerade vid honom, att de vilja sätta in honom i eget barns rättigheter. Hemmet saknar all kontakt med gossens mor, varför de hemställt till barnvårdsinspektören att söka hjälpa den. Denna erfar vid sina efterforskningar att modern sedan några år är gift uppe i Norrland. Inspektören vidtager alla tänkbara försiktighetsmått för att nå modern, utan att densas namn skulle få vespak om det, i den händelse han ej redan har reda på detta hustruns barn i Småland. Detta kunde ju vara ganska sannolikt alldenstund modern inte haft någon förbindelse med fosterhemmet sedan gossen lämnades dit för fjorton år sedan.

Döm då om inspektörens försäkr-

kelse när hon i återna påträffar ett papper, av vilket framgår att kvinnans nuvarande man nu blivit krävd för gossens skull av moderns förra hemortskommun. Alltså inte nog med att man i den nya kommunen fått del av hustruns föregående liv, vilket ju i en sådan här socken lätt kan vålla skandal, utan den hittills i lycklig ovetenhet varande mannen har åsamkats en överraskning av sådan art att hela hemnets välfärd står på spel. Till vad nytta? Gossen fyller sexton år i november, efter vilken förelidnings samhällsvården upphör. Kommunen har alltså endast en månads uppfostringsbidrag till att behöva betala fosterhemmet och styvfadern kan i detta fall inte krävas för mer än högst sex månader tillbaka, alltså avser krävet inte stort mer än sjuotiofem kronor. För dessa fattiga slantar vedervägas ett hems hela lycka.

Konstisbreterare Maurice har även uttalat sig för Tidevarvet och påpekar lagbestämmelsens sociala och moraliska våda. Detta uttalande infördes i nästa nummer av Tidevarvet.

Miss Jones har denna för de vita karaktäristiska dragning till de färgade, en blandning av nyfikenhet och förakt. Hon hade skickat sin Sally att se negerpjäsen Porgy. Romanen med samma namn har omskrivits i Tidevarvet för någon tid sedan, och den utkommer i svensk dräkt inom kort. Porgys världssuccé imponerade inte på Sally och hennes vänner. Hon kom hem ytterst besviken. Lika gärna kunde hon gå in var som helst i negerkvartret, där det spelades "craps" och stackes med kniv då och då.

Miss Jones representerar visserligen ett stort skikt amerikanska medborgare i sin uppfattning av negerfrågan. Men hon står i själva verket på den föråldrade ståndpunkt, som företräddes av The Leopard's Spots (Leopardens fläckar), en roman, som kom ut för tre-tio år sen. Där var det inte fråga om annat än att negerer är av en lägre ras. Han skall behandlas som ett barn, man måste skaffa förmyndare åt, ty de rasmärken han bär i själen äro lika outplånliga som fläckarna på leopardens skinn.

Men den folkskildring, som förekommer i The Leopard's Spots liksom i de flesta böcker om negerer, allt in till de allra senaste åren, skiljer sig vida från vad vi nu få läsa om samma människors. Förut ha de alltid behandlats från de vitas upphöjda, från dem skilda värld. Antingen som ett slags komiskt inslag eller över huvudtaget för kontrasterverkan. Aldrig som en integrerande del av det liv,

som böckerna sökte fånga. Den nya negerns stolta ord: "Aven jag är Amerika", ha aldrig förr hörts och tydligen ännu knappt nått fram till den stora massan. Se Miss Jones och hennes likar!

Ett par böcker, gripna ur högen av svart litteratur, företända den nya uppfattningen. Den ena är Howard D. Odums "Rainbow round my Shoulder" (Regnbågen över min skuldra), den andra Julia Peterkins "Scarlet Sister Mary" (Blodröda Syster Mary).

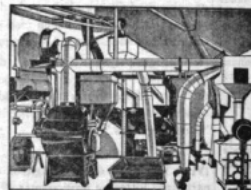
Svarte Ulysses vandrar och vandrar. Söker arbete, stannar en tid, vandrar igen från den ene staten till den andra, i söder och norr, i öst och väst. Tröttnar på knoget, lever på kvinnor, stjäl litet då och då, men undgår för det mesta lagens långa arm. Alltid driven av en inre oro, en oresonlig förhoppning att få det bra någon gång och känna sig nöjd, och att vara nöjd och belåten, inte ledsen jämt. Hans banjo tröstar honom för en stund, men utan vilja och energi som han är, återfaller han snart i samma leda och oro som förut. Och då måste han bort.

"Jag har gått till förtäna rullar, som ett hjul, o Herre, som ett hjul." Han tycker så synd om sig självt, så synd. Men andra se bara en stor, slukig, svart neger, som man måste hålla ett öga på. Hela tiden är han isolerad från sina medmänniskor. Inte bara genom sin svarta färg. Samhället, som inte förstår honom, ger honom blott motvilligt en plats och bara för hans styrkas skull.

"O, Herre, vite man, vad har jag gjort?" sjunger han ut i rymden med en av sina otaliga "Blues", och får intet svar.

Negern är en nomad i den amerikanska civilisationen, som han inte förstår och som hittills inte heller förstått honom. Svarte Ulysses, som här förköppeligen den lågt stående svarta individen i Amerika, för ett liv, som inte alltid låt dagslivet, men dock måste det komma i dagen. Han bär bli kåld och studerad. De årtionden av det nya århundradet, som just gått förbi, ha medfört så stora omvälvningar i negerns liv. Under denna tid har han förflyttats, sprits över hela kontinenten, varit med om kriget, det vill säga upplevt en helt ny tillvaro, där han inte finner sig tillrätt. Om den skall bli till det bättre, vet han inte. För sin del sjunger han och undrar över allt han inte förstår. Och den vite mannen, som hittills behandlat honom som ett nummer, måste försöka förstå honom, ty hans lidanden, som en gång Ulysses' i den grekiska hjältesagan, ha inte varit små. Han finns där, den svarte Ulysses, och måste sammansmältas med nationen i en ny smältdegel, hur den nu skall se ut.

Scarlet Sister Mary syftar inte så djupt som boken om svarte Ulysses. Men den verkar påtaglig och trovärdig som folklivskildring av de svartas liv på en bomullspanjelt i sydstaterna. Det finns inte mycket vitt, som ens skymtar i den romanen. Mrs. Julia Peterkin har varit förälskad i hjältingen, och hon förstår att göra läsaren sympatiskt ständ mot detta naturbarn med alla hennes svagheter och hennes storhet. "Det finns synd, som är svarta, och så finns det såna, som inte är så svarta, men somliga är klart blodröda, och det är den här", säger någon av syster Marys vederskare i boken, och från att ha varit Syster Mary blir hon "Blodröda Syster Mary", då hon tages till nåd igen för församlingen och döpes på nytt av renslings från sitt fram. Från att ha suttit på syndarnas bänk i bortesta ändan av bönhuset, får hon konfirm fram bland de frälstas skara och vara som en av dem, som hon var i sin oskyldiga ungdom. Men mellan dessa båda händelser ligger ett helt liv med glädje och lidande, felsteg och upprättelse, och medan vi följa Mary från hennes bröllopsdag till äldste sonens död och hennes egen sjukdom och låger av sitt fram liv, ha vi lärt oss att hålla av henne och beundra hennes livsmod och duktighet och hennes moderliga hjärta.

kooperativas kafferoosterier sätta pricken över i'et

Utmärkt högkvalitet kaffe är ingen absolut garanti för kaffe goda smak. Kaffetigen - den din, utgörande intressen i kaffe bryggeriet - måste äga med sitta smag.

Kooperativas roosterier i Stockholm, Malmö, Göteborg, Kristianstad, Gäddede, Sundsvall och Luleå ha den senaste tekniska utrustning och utvalda sorter. En boggen för fullständigt smag.

Råd och Rön

Badinrättningen
Telefon nr. 43056
48 67.

Fabrikens 1778.
Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Badstugan A.

Tvättinrättningen
Tel. nr. 336 30
15735

Hembryggeriet

Pilsner, Vatten
o Låskedrycker
REKOMMENDERAS

Heleborgsg. 15 (Tel. S. 370 45/6.)

Purpura Branding
KRAFT KÄFFE KONVALLER
SÖKES FÖR SÅLJA OCH FÖR ÅTERKÖP.

PERCY FLICK & CO.

Bagarstugan

Grahamskorpor limpor

öoverträffade.

HORNSGATAN 37
Tel. Sö. 70 00

FOLKUNGAGAT. 65
Tel. Sö. 73 97.

Fredrika Bremer beskriver i Hemmen i den nya världen några av de slavar, som hon såg säljas på auktion som annat löse. Hon blev slagen av den mildhet och godhet, som strålade ut från några av de kvinnliga slavarans ansikten, särskilt en kvinna med ett barn på armen, tycktes henne bilden av moderlighet. Kanske skulle inte Mary med hela sin skiftande rad ungar av olika fäder duga till madonna. Men man kan åtminstone inte beskylla henne för att ha undandragit sig de bördor, som lades på henne. För resten är det inte bara Mary själv man möter i boken utan ett helt galleri svarta gestalter, och alla är de personligheter. Kloka gubben Cudjoe med sina kärleksbrev och besvärjelser och sin ännu bättre levnadsvision, Maum Hannah, som hjälper alla små svarta barn in i världen i negerbyn, och många andra. Vad det är långt till den komiska negertypen med sina pajaskonster. Här äro människor, som lida och kämpa som alla andra.

Elizabeth Krey-Lange.

Kvinnliga Medborgarskolan vid Fogelstad

6:te arbetsåret 1931

Kurser i Vårkurs: 23 april—25 juni, därunder en extra, allmän orienterande kurs 13—25 juni. Sommarkurs: 9—31 juli.

Medborgarskolan Höstkurs: 8—30 september.

Stipendier kunna sökas.

Begär prospekt och upplysningar hos

Rektor Honorine Hermelin

Fogelstad, JULITA.

Historia med statskunskap, psykologi, kommunalkunskap, möbetechnik, diskussioner över aktuella politiska och sociala frågor. Gymnastik och sång.

I sen tid.

Prenumerationen på Allehanda har löpt ut. Jag har inte sett en dagstidning på tio dagar.

Den lilla kristallmottagaren med vilken jag ibland kunnat lura till mig eters stationer har fött en hjärtsjukdom och dött. Kvar står ett faktum, att det är höst, påfyllt höst, med frusna lingon och en hög himmel utan moln.

Gräsen har omgett sig med vinterallvarens sun. Under dess skärmar cyklar den gula kastarell, och väntar på att Elsa Brehov skall komma och teckna dem, om, sen John Bauer är död - (ingen kände som han svenska skogars djup). De löjliga makerna befinnas honom och att låta honom drunkna i Nordens tråkigaste sjö - Valter. Men så är det ofta.

Nu vandrar skällorna med knäppande kövar, letande skällorna söpp. Nu sitta uorn-hustulorna i tusenden på röda södergåvlar - de ge sig hin endast på de så lilla lera. Grittigt gripa de sig fast i rödfågarna och så befalla de bara solen att gå på vad den kan för deras rymningsryggar. Denna kvartslampskinet har jag observerat nu en vecka. De flugorna tycks aldrig dö, och rätt gör de i det. Det är min sann inte så roligt att dö.

Hösten för också goda saker med sig. Römmyrorna ha krupt sig ned. Man kan verkligen sitta på en stubbe i solgattet utan att påstå att kända demarna länga inne i underkålderna som så fransas vickelsediger. Jag såg en enda i den. Den kom ut i solketen, vacker som en ligan tjusande rubin, och stack mig på handen. Dagspolitiskt har ju detta ingen betydelse, men det är roligt på sitt sätt, så m. m.

Nu ramar en skällan. Mitt i granskogens mörka vägg skjuker höstbjörk upp sin plym, löven dälla, den tycks brinna som en starkt eld i skogen. denna björk, som är oferdigt till böken. Jag minns en gång lifa min barndom: Däna lågo fulla med den gå löv, fyllda till briddan, vi vadade till knäna i det svilene, tanklöst glada åt denna förgängelse. Över vägen lågo brandgula drov: en livvägn kom körande, hjulen skrovo ned i det gula och givna lustigt runt. Det var far som skulle begrava då, vi hade litet begrepp om någon sorg då, vi var rätt lyckliga, ju hjulen gingo lustigt runt.

Prenumerationen på Allehanda löpte ut. Kristallmottagaren blev sjuk i sitt hjärta och hösten kom en dag och målade en grå måladag. En metallfägel kom flyttande över skogen och propelleren (den långa asktrapppropelleren) gick lustigt runt. Jag bor i postverket till Helsingfors eller, Danzig. Jag vet inte riktigt vilket det är - Annars är här södermarkslig, spjällikan skriker jämmerligt och harsarna börja vinta.

Ham.

EN SOCIALIST Fragment ur en självbiografi av Rickard Lindström

Dagens Nyheter skriver på ledarplats: "vem lyssnar inte gärna och med nöje till en man, som växt upp med arbetarklassen, tillfångat sig dess tankar, varit med om att omvända dem och som förturtt sig ge ett personligt uttryck åt dem"

Pris 5/5

BONNIERS

OM ELLEN KEY Mötesplatsen

Forts. fr. sid. 1

mycket, men det var tur för henne att bland de flickor hon läste historia och litteratur med i Whitlockska skolan på nitioalet fanns en med Mia Löfgrens kvalifikationer att bevara och skildra denna Ellen Key. Att ha varit Ellen Keys elev och att överhuvud ha levat med i det Stockholm som var hennes krigskåldplats, ger ett förtre för en historiskrivare som icke kan över-skattas.

Författarinnan har tagit sin uppgift mycket vidare än blott ett fixerande av minnen. Hon har lagt upp böken i olika partier, grupperade omkring olika sidor av Ellen Keys verk. I varje sådant parti kommer ett stycke levnadsteckning in. I kapitlet om Kärleken beröres, ehuru mycket mildt och försiktigt, Ellen Keys stora kärlek till Urban von Feilitzen, en kärlek som han så småningom undanhållt sig för hustruens skull. Det kanske inte hör hit, men när nu den saken dras upp, blir min barndoms minnen av det lidande partet Feilitzen så levande igen, och jag ser gubben för mig, mager och ryngig och alltid kysande över ett klassiskt verk, varur han läste högt.

För att återgå till Mia Löfgrens uppdelning av ämnet - avdelningen om Ellen Keys pedagogiska insats i lärarinnegränning och skriftställarskap får sin prägel av elevens minnen av lärarinnan, och blir därför öm, mjälände och klar. När fru Löfgren här som i övriga kapitel ger en översikt av hur vår tid ställer sig till Ellen Keys idéer, synes det mig att hon övervärderar det inflytande Ellen Key haft på uppfostrare. Enligt min mening är det mycket stort, även om den nya skolan bär namnen Dalton och Montessori i stället för Ellen Key.

Det är kanske icke nödvändigt för anmeldaren att deklarerar sin inställning till denna mycket värdefulla och intelligenta konfrontering av nutiden med Ellen Key i hennes ställning till kvinnosak, äktenskap o. s. v. Ömdömet om Ellen Keys ställning till fredsfrågan måste var och en underskriva som stött på Ellen Keys ömjlighet och pessimism när man ville ha henne att ställa sig i spetsen för fredsfrågvanderna under kriget. "När hon hade kraft, hade hon intet inflytande, och när hon hade inflytande, hade hon ingen kraft", anmärker fru Löfgren riktigt.

Ellen Key var verkliga, intill dess denna bok kom i min hand för några dar sen, icke ett enda dag aktuell för mig. Jag hade hållit av henne litet motsträvt, beundrat henne ännu mera motsträvt, ty hennes idévärld var inte min, lät vara att jag sen varit påverkad mer än jag velat medge. Jag hade sagt emot henne, tagit emot barn och välsignelser av henne - hon hade så gott om båda delarna - och över hennes öde som barn och sedan över hennes tragiska sist år. Men nu, 1930, var allt detta mycket avlägset, tills Mia Löfgren manade fram

det. Hon har haft förmågan att göra Ellen Key aktuell och levande, så att man tar upp hennes liv och hennes idéer till begrunden igen. Att få en sådan mäktigt personlighet som Ellen Key att leva igen och öva sin gamla oroande magnetism är en stor uppgift, och det är en heder för den som fyllt den så som här skeet. Det ger ett lifte om långt liv åt Ellen Key.

Hon var en oerhörd kraft. Hon var ett kvällande flöde av känsla och energi. Bredvid henne verkade de alla flesta torra, matta och lyliga. Hela detta våldsamma kraftflöde var inriktat på att finna sin flodfåra i makans och moderns livsform. Men den blev hejdad och stäckt i sitt lopp som av ett block som rullas ner i en flodfåra. Så slog de mäktiga vågorna sönder mot blocket och strättade ut över de torra markerna runt omkring, till lyckliga åmningstone för dem. Ellen Key är det största exempel på krafters uppställning som man kan hitta.

Kanske skulle avslutningen av hennes liv blivit mera harmoniskt och gottgjort det förlutna värtidet, om det icke kommit in under världskrigets skugga. Först och främst orsakade det henne ett våldsamt lidande, ty hon förstod att lida med andra. Men så kom därtill att i krigets skugga förblekade mycket av glansen i Ellen Keys läror och profetior. Själva ansåg också Ellen Key, åmningstone i vissa stunder, att händelserna förnekade hennes tro och lära. Hon hade skrivit för sin plan av människor och de voro mest en dröm. Hon kvälde sig då med funderingar om hon måhända varit en falsk profet, till dess att hon slog om och utgöt sin vrede över nutidens kvinnor och nutidens ungdom. Många kverulenter reste också till Ellen Key för att skvallra på båddera slagen, och hon allt för kontant.

Det blir en framtids sak att mäta och väga mot varandra de båda epoker som ligga strävt före och efter världskriget. Säkerligen skall det visa sig att de båda varit med om att bilda framtiden och båda behövs. Då är syntesen inom räckhåll.

Att det redan finnes en grupp unga som "hos Ellen Key söka livslinjen" är en nyhet, men glädjande. Det är den största lycka som kan hända henne på hennes döda mull. Även de som lägga vikt vid och ville förverkliga andra sidor av det mänskliga, gemenskapstanken mer än individualismen, kunna glädjas åt att de Ellen Keys tankarna finnas med i tidens intellektuella brygd. Det bästa, det som överlevde henne, kan brukas av alla tider.

Min vägnäst

Mia Leche-Löfgren: Ellen Key, hennes liv och verk. (Natur och kultur.)

Lissi Almer

På en lista för stadsfullmäktigevalen i Varberg med mellanpartiererna som överbeteckning och De liberata som underbeteckning, blev fröken Lusi Almer uppställt på tredje plats, med en gammal ledamot som första och liberala föreningens nye ordförande som andra namn. Fröken Almer som är medlem av styrelsen för Häländs läroförbund av F. K. R. hade möjlighet att bli vald, om hon med sitt namn kunde öka partiets rörelse på pos, att det fick ett mandat mer än förut. Det finns nämligen för närvarande endast två liberale och tre folkfrämmande i Varbergs stadsfullmäktige. Efter valde blev ställningen tre liberale och två folkfrämmande. Ty den 10 september sidos fröken Almer bland 29 män att från och med den 1 januari 1931 delta i bestämmandet av stadens öden för en tid av fyra år framåt.

På de flesta av de andra listorna stod ett kvinnligt namn, men för långt ner för att kunna komma in. Det beror väl inte endast på minnen, men också på de kvinnliga kandidaternas själva, som icke änska stå på valbar plats.

När det gällde själva valberedningen för detta lyckosamma val deltog Frimandens Kvinnor och hade pengar och praktiskt arbete och delade på själva valberedningen ut valsedlar till sammanhållning med liberaterna.

På inbjudan av Göteborgsredaktionen av Frimandens Kvinnor höll Dr ADA NILSSON föreläsning över ämnet Varför våra Sveriges Kvinnor föda barn?

Ämnet - välbekant för Tidevarvets läsare - hade väckt det största intresse och samlat ett eller annat tusentall tillnämnda åhörare, som måste vänta, emedan varje biljet var slutad en god stund före föreläsningens början. Chalmerska Institutets Högtalingsrum var till trängs fylld av en intresserad åhörarskara, då föreningens ordfröken Grete Carell hälsade Dr. Nilsson välkommen.

Det över timaliga föredrag utväckades med varma applåder och örfördanden, som framförde åhörarnas tacksamhet ställde samtidigt en uppmaning till de närvarande kvinnorna att hålla ögonen öppna på vad som sker med förslaget till moderskapshjälp, när det åter kommer upp i riksdagen, så att det ej röder samma öde som föregående år.

Sekretären.

Med detta nummer av Tidevarvet följer en bilaga

Råd och Rön

Hämorrhoider botas lättast med

Omedelbar lindring. - En stort antal läkare i utlandet använde med uttalande detta medel. 100-tals läkare, t. ex. i apotek å 2,05 pr tub. Bruksanv. medföljer. Generagent för Sissindianer. MEDISANA, Malmö.

Deras verkan,

hur överraskande god, tröttheten försvann rätt snart och arbetsförmågan ökades betydligt. En känsla av arbetsglädje och välbefinnande inställde sig."

Intresserar Eder snabbaste och tillförlitligaste sättet att erå fullkomligt nerv- och muskelfrakt, energi och arbetsförmåga, samt att undgå värtrötter, sömnlöshet och kraftnedslättning, begär prospekt och intyg ang. Sanokapslarna. Sködas gratis och franko. A. B. SANOKAPSLAR, Helsingborg.

Drick Ram lösa Vårt lands enda naturligt alkaliska vatten

En trött humsor skärmen och lösa av Järnmedlet IDOZAN

TIDEVARVET

REDAKTION: Telefon N. 48 42. Morgonutgåva 10-12.

EXPEDITION: Telefon 182 43. Kommodi N. 10-12 i. m. 1-4 e. m. Postg. 1544.

PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6.-, halvår kr. 3.50, kvartal kr. 2.-. Lösnummer 15 Örn.

ANNONSPRIS: 10 örn per millimeter. 1 text 20 örn per millimeter.

Stockholm 1930 Wahlstedts Tryckeri Aktiebolag Sörgatan 23

Advertisement for Ida Norman - Skomagasin. Humlegårdsgatan 6 - Tel. 780 15. Rekommenderas. REPARATIONER UTFÖRAS. Roela varor. Vid uppvisandet av denna annons lämnas 5% rabatt. Låga priser.